

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség Károly-utca 9.

Nappali-telefon 305.
Éjjeli-telefon . . . 10—83.

ELŐFIZETÉSI ÁR SZEGEDEN

egész évre . K 24— félévre . . K 12—
negyedévre K 6— egy hónapra K 2—
Egyes szám ára 10 fillér.

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDÉKEN

egész évre . K 28— félévre . . K 14—
negyedévre K 7— egy hónapra K 2-40
Egyes szám ára 10 fillér.

Kiadóhivatal Károly-utca 9.

Kiadóhivatali-telefon . . 305.
Kiadó telefonja 81.

Szeged, 1913.

II. évfolyam 94. szám.

Szerda, április 23.

Bérbeadják a színházat.

Hosszu és kitartó küzdelem eredményeként leszögezhetjük végre a tényt, hogy a szegedi színházban véget ért a kultura terjeszkedésének ürügye alatt folytatott szabad szórakozás. Szeged város tanácsa kimondta, hogy nem kívánja meghosszabbítani Almássy Endre színházigazgató eddigi szerződését, mert a közhangulat ennek a meghosszabbításnak épen az ellenkezőjét kívánja. A város hatósága tehát meghajolt a törvényhatósági bizottságnak azon óhajtása előtt, hogy a színház átengedéseért bizonyos bért kell fizetni, aminek az elvi elismerésével a szegedi színház történetében új korszak kezdődik.

Megelégedéssel vesszük tudomásul a határozatnak ezt a részét, mely a mi álláspontunkat fényesen igazolja. A *Délmagyarország* mindig azt hangoztatta, hogy a színház jelenlegi vezetése nem elégíti ki egy modern nagyváros közönségének igényeit; a színház sorsában tehát jelentős változásnak kell bekövetkeznie, mely a régi rendszer összes fogyatékosait el fogja törölni. Ime, teljesen megbukott a konzervatív színházi politika, mely a régi jó időkben vett frázisgyűjteményével azt hangoztatta, hogy a színház kulturmissziót teljesít s ennél fogva áldozni kell rá közpénzekből kifizetett súlyos ezreket. Ez az áldozatkészség nem volt egyéb, mint ügyes üzletemberek által beadott kulturmaszlag, a város pénzének a vállalkozó zsebébe történt görögütizes átvarázsolása.

Az új színházigazgatónak tehát számolnia kell a helyzettel, hogy itt nem csupán egy szerződésileg biztosított, kényelmes tekegyűjtési tevékenységről van szó, hanem fáradságos és értékes művészi munkáról, mely csak akkor lesz jövedelmező, ha a közönség pénzéért tényleg magas színvonalon álló, igazán művészi játékot és minden tekintetben közszükségletet kielégítő irodalmi és esztétikai értékeket tud nyújtani.

A városi tanács mai határozata azonban még csak félmunka. A hatóságnak ugyanis — úgy látszik — nincsen elég érzéke az iránt, hogy az álláspontjában kifejezett nagy elvnek következetes keresztülvitelére vállalkozzék. Ezért olyasféle határozatot hozott, hogy amennyiben Almássy Endre, a jelenlegi színházigazgató hajlandó a város színházi kiadásainak felét megtéríteni, a további igazgatással ismét Almássy volna megbízandó. Ily egyszerű és olcsó reform aligha segíthetne a beteg szegedi színházon. A bérbeadás jelentősége nem az igazgató által fizetendő 6500—7000 koronában rejlik. Hanem fontos az, hogy a színházi szerződés egészen új alapokra fektetessék és hogy az új igazgató olyan kötelezettséggel állíttassék szem-

be, melyek az igazgató művésziellen és súlytalan színházi politikáját egyszersmindenkorra lehetetlenné teszik. Kötelezni kell a színházigazgatót szerződés erejével, hogy irodalmi képzettségű, elsőrendű rendezőt és minden szerepkörre megfelelő színvonalon álló művészeket szerződtessen, hogy modern díszleteket alkalmazzon s általában színvonalon tartsa színházát, melyet ne legyen szabad olcsó és kezdő színészek gyakorló iskolájává süllyesztenie.

Épen ezért nem tartjuk helyesnek, hogy a hatóság mintegy följárulja Almássy Endrének a színházat, melynek szép hagyományait az ő igazgatása alaposan megtépázta. Almássy törekvő ember, — így mondja a tanács; de a szegedi színházba nem törekvő, hanem *kész ember kell!* Vagy legalább is olyan ember, lakinek van érzéke irodalmi, művészi és esztétikai közszükségletek irányának fölismerése iránt s egyuttal ismeri is azokat a módokat, melyek által a közönség igényeit ki lehet elégíteni. Mi nem látjuk a szegedi színház legközelebbi sorsát föltétlenül Almássy Endre személyéhez tapadónak. Sőt épen azt találjuk, hogy vele szemben túlzottabb óvatosságra, teljesebb refakciókra van szükség, mert Almássy Endre épen nem az az ideális művészember, kinek színházigazgatói képességei elvitázhatatlanok lennének.

Az így jelenlegi stádiumában tehát első sorban az a kötelesség terheli a hatóságot, hogy ha már az eddigi színházigazgatóval szemben ilyen konciliáns magatartást tanusított, szerezze be az ő elhatározását minél előbb. Akármilyen választ kap is a hatóság, kötelessége már a legközelebbi közgyűlésre olyan formában bevinni a kérdést, hogy a törvényhatósági bizottság esetleg már a bérbeadás föltételeit és az új színházi szerződés pontozatait is megállapíthassa. Komoly munkát kérünk tehát és nem habozást és luza-vonát, mert az idő sürget s minden akció csak akkor lesz eredményes, ha annak eldöntéséig megfelelő idő áll rendelkezésre.

Örömhír a tartalékosoknak. Szomorú helyzetükben egy csöppnyi vigaszt jelenthet a továbbszolgálók és a behívottak számára a hadvezetőségnek az az elhatározása, hogy *mostani tényleges szolgálatukat három fegyvergyakorlatnak számítják be*, tehát többé egyáltalában nem kell bevonulniok a katonákhoz. Itt említjük meg azt is, hogy a hadügyminisztériumnak két hónappal ezelőtti kiadott rendelete értelmében méltányos esetekben *most is adnak rövidebb szabadságokat* a bentartott és behívott legénységnek, habár ez a szabadság tíz-tizenkét napnál nem is igen lehet hosszabb. Az ezredparancsnokságok igyekeznek módot adni arra, hogy minden tartalékosra rájöjjön a sor a szabadságban.

Unatkozó mágnessok.

Irta : Lengyel Zoltán dr.

A hadállások ugyanazok, a politikai helyzet mégis állandóan változik. Béke sincs. Harc sincs. Beszéd annál több. Beszéd kedv nélkül, gyűlés hallgatóság nélkül, hallgatóság lelkesedés nélkül, vezérek nép nélkül, folytonos mozgolódás eredmény nélkül.

Az ellenzék tehetetlen. Önmagával meghasonlott, visszamenni nem akar, előre menni nem tud. Beszélhetnek, amennyit akarnak, mert minden cselekvésre képtelenek.

Naponkint elhelyeznek azonban magasállású és nagyszerű ujdonsült ujságírók különféle prédikációkat. A közszabadságról, az új alakulásról, a jövő feladatairól, a múlt sérelmeinek orvoslásáról és minden egyébről. Gyöngyöző, verejtékes homlokkal izzadják ki az írásokat, elhelyezik nyomdafesték alá, tudtára adják eszméiket a világnak és várják a hatást.

A világ nem hederít rá. Se benn, se künn, se lenn.

Ennek oka pedig nyilvánvaló. Oly sokat irtak és beszéltek már mindenféléről, hogy a közönség már megjegyezni se képes. Ugy van, mint a sátoros vásárban, ahol sok az áru, kevés a vevő. Mindenki a maga portékáját kínálja nagy lármával, egymást ordítják túl, a lézengő közönségnek pedig a füle belefájdul, de azért senki sem vesz.

Az önálló banktól az általános titkosig, az alkotmány sérelmeitől a személyes hajzáig mindent hallottunk, minden hangnemben hetenkint, óránként váltakozva és mégis ott vannak, ahol voltak. Kinek volna kedve elindulni ilyen hadjáratba. Kinek és melyik cél érdekében?

Önmaguk nem tudják, mit akarnak. Önmaguk között képtelenek a saját álláspontjukat kitisztázni. Se szét nem mennek, se össze nem fognak. Bevallani ezt ugyan nem akarják, de eltitkolni se képesek.

Párt és politikai akció ilyenformán nincs is. Csak egyéni ösztökélések, egyéni mozgolódások. Csak a kiáltások, írások, utazások, beszédek. Látható, hogy a párttagok sehol nincsenek. A közemberek ép oly kedvetlenek és értéktelenek, mint a közkatonák voltak a törököknél. A pasák gazdagok, sok feleséget tartanak, nekünk pedig se jó ruhánk, se jó kosztunk, mondták, — hát vezérkedjenek a pasák. És a pasák ép úgy nem tudtak csatát nyerni, mint a katonák.

Ez a harc elejétől fogva nem a két tábor harca volt. Csak a vezér urak rendezték a saját céljaik, a saját szereplésük,